

**HAKON SWENSON
STIFTELSEN**

Effekten av lokala samverkansprogram på brottslighet, företagsklimat och platsens attraktivitet i utsatta storstadsområden

Slutrapport för forskningsprojektet: Effekten av lokala samverkansprogram på brottslighet,
företagsklimat och platsens attraktivitet i utsatta storstadsområden

**HAKON SWENSON
STIFTELSEN**

OANA MIHAESCU

**RAPPORTNUMMER
2026:05**

Fakta om projektet

Studiens namn

Effekten av lokala samverkansprogram på brottslighet, företagsklimat och platsens attraktivitet i utsatta storstadsområden

Beviljat anslag

2 762 835 kronor

Projektledare

Oana Mihaescu, Handelns Forskningsinstitut

Projektdeltagare

Anders Bornhäll, Handelns Forskningsinstitut

Niklas Elert, Handelns Forskningsinstitut

Rebecka Thunman, Handelns Forskningsinstitut

Albert Carling, Handelns Forskningsinstitut

Anslagsförvaltare

Handelns Forskningsinstitut

Projekttid

juli 2023 - juni 2026

Förord

Hakon Swenson stiftelsen

Trygga och livskraftiga platser är en viktig förutsättning för att handel och företagande ska kunna utvecklas. Samtidigt behövs mer kunskap om hur lokal platssamverkan fungerar och vilka resultat den kan bidra till. Därför har Hakon Swenson Stiftelsen finansierat forskningsprojektet "Effekten av lokala samverkansprogram på brottslighet, företagsklimat och platsens attraktivitet i utsatta storstadsområden". Vår förhoppning är att rapporten ska bidra med nya insikter och vara till nytta för såväl handeln som andra aktörer som arbetar för tryggare och mer attraktiva platser.

Hakon Swenson Stiftelsen vill tacka Oana Mihaescu och övriga projektdeltagare för ett väl genomfört forskningsprojekt!

Lena Litens,
Ordförande Hakon Swenson stiftelsen

Förord projektledare

Brottslighet och otrygghet är stora samhällsutmaningar som påverkar fler än de som direkt utsätts för brott. I socioekonomiskt utsatta områden kan de även försämra företagens möjligheter att bedriva verksamhet och minska områdets attraktivitet, vilket i sin tur hämmar den sociala och ekonomiska utvecklingen. För att möta de utmaningarna har olika former av lokal platssamverkan vuxit fram – program där kommuner, fastighetsägare, företag, polis och civilsamhälle samordnar resurser och insatser. I Sverige har sådana samarbeten hittills främst bedrivits på frivillig basis, även om de ofta inspirerats av Business Improvement Districts (BIDs), ett slags program som i många andra länder gjorts obligatoriska genom lagstiftning.

Kunskapen är dock fortfarande begränsad om vilka former av platssamverkan som fungerar och under vilka förutsättningar. I den här rapporten presenterar vi resultaten från forskningsprojektet *"Effekten av lokala samverkansprogram på brottslighet, företagsklimat och platsens attraktivitet i utsatta storstadsområden"*. Vi kombinerar en genomgång av den internationella forskningen med empiriska analyser av svenska frivilliga BID-program i områden som Polismyndigheten har klassificerat som utsatta. Med hjälp av statistiska effektutvärderingar och en enkätundersökning studerar vi hur programmen påverkar brottslighet och upplevd trygghet, företagande och platsens attraktivitet.

Ambitionen är att bidra till en mer kunskapsbaserad diskussion om platssamverkan och hur sådana insatser kan utformas för att möta olika lokala utmaningar. Det är särskilt angeläget i en tid då platssamverkan får en allt tydligare roll i det svenska arbetet med trygghet och lokal utveckling. Den nya lagen om en avgift för områdessamverkan, som infördes 1 augusti 2026, skapar nya möjligheter till långsiktig finansiering och samordning, men aktualiserar samtidigt frågor om tvång kontra frivillighet, vilka insatser som bör prioriteras och vilka resultat som rimligen kan förväntas. När förutsättningarna för områdessamverkan nu förändras är erfarenheterna från de frivilliga programmen viktiga för att förstå vilka möjligheter och begränsningar olika former av samverkan har.

Jag vill rikta ett stort tack till projektgruppen för ett gott samarbete i projektet och även tacka vår referensgrupp för värdefull återkoppling och stöd under arbetets gång. Ett särskilt tack riktas till Hakon Swenson Stiftelsen som har gjort vår forskning möjlig. Förhoppningen är att resultaten i rapporten ska bidra med kunskap som kan vara till nytta i det fortsatta arbetet med att utveckla områdessamverkan i Sverige.

Stockholm, augusti 2026

Oana Mihaescu, Projektledare
Handelns Forskningsinstitut

Sammanfattning

Brottslighet och otrygghet riskerar att hämma både ekonomisk och social utveckling i socioekonomiskt utsatta områden. För att motverka sådana problem har olika former av platssamverkan vuxit fram i dessa områden. Platssamverkan innebär att offentliga och privata aktörer, såsom kommuner, fastighetsägare, företag, polis och civilsamhälle, samordnar sina resurser och insatser i ett visst område.

Projektet studerar platssamverkan på två huvudsakliga vis. För det första undersöker vi vilka typer av platssamverkan som fungerar under olika förutsättningar. Resultaten, som bygger på en genomgång av den internationella forskningen, visar att effekterna av platssamverkan beror på hur programmen organiseras. Program med goda gemensamma resurser, tydliga styrningsformer och långsiktig samordning uppvisar starkast evidens för minskad brottslighet. Mer informella och lokalt drivna initiativ har mindre entydiga effekter även om de kan stärka de boendes engagemang och förbättra den upplevda tryggheten.

För det andra fokuserar vi specifikt på effekterna av frivillig platssamverkan på brottslighet, upplevd trygghet, företagande och platsens attraktivitet i utsatta storstadsområden i Sverige. Programmen hämtar i de flesta fall inspiration från den internationella modellen Business Improvement Districts

(BIDs); följaktligen har de en relativt hög grad av formalisering, med tydliga aktörer, mål och återkommande arbetsformer. Vi jämför BID-områdenas utveckling med utvecklingen i utsatta områden som saknar sådana program. Vi använder en mixed-methods-ansats som kombinerar registerdata, analyserade med difference-in-differences-metoder, med en enkät riktad till drygt 300 företagsrepresentanter i fem programområden och tolv kontrollområden. Huvudresultaten lyder som följer.

Brottslighet: Vi finner inga tydliga belägg för att BID-programmen minskar den totala brottsligheten. Det finns inte heller några statistiskt säkerställda effekter på narkotika- och andra special- straffrättsliga brott, skadegörelse eller våldsbrott. Robusthetsanalyserna pekar på en möjlig minskning av tillgreppsbrott.

Upplevd trygghet och företagsklimat: Företagsrepresentanter i områden med BID-program uppger i större utsträckning än företag i kontrollområdena att området har blivit en bättre plats att bedriva verksamhet på, att de känner sig tryggare och att tryggheten har förbättrats över tid. För de flesta brottstyper utvecklas dock den rapporterade brottsutsattheten på liknande sätt i program- och kontrollområdena. Undantaget är inbrott, där företag i programområdena rapporterar en större minskning.

Befintliga företags ekonomiska

utveckling: Vi finner inga statistiskt säkerställda effekter på omsättning, antal anställda eller personalkostnader under de tre första åren efter att programmen införts. Företag i BID-områdena utvecklas i stort sett på samma sätt som jämförbara företag i utsatta områden utan sådana program.

Den lokala företagsdynamiken och

platsens attraktivitet: Vi finner inte heller några statistiskt säkerställda effekter på antalet arbetsställen, inflödet eller utflödet av företag eller företagsflyttar. Sammantaget tyder resultaten inte på att de frivilliga BID-programmen förändrar den lokala företagsdynamiken under de första tre åren efter införandet. Vi finner inte heller några statistiskt säkerställda effekter på områdenas attraktivitet, mätt genom fastighetspriser.

Resultaten tyder på att frivilliga BID-program har större betydelse för hur den lokala miljön upplevs än för faktiska brottsnivåer och ekonomiska utfall. Att upplevd trygghet förbättras utan att brottsligheten minskar behöver inte vara en motsägelse. Förbättrad belysning, renhållning, ökad närvaro och andra förändringar i den lokala miljön kan påverka hur trygg en plats upplevs även om den faktiska brottsligheten knappt påverkas.

De få statistiskt säkerställda effekterna tycks inte bero på bristande organisation, utan snarare på att BID-programmen främst arbetar med trygghet och fysisk miljö. Insatserna omfattar exempelvis

trygghetsvandringar, belysning, renhållning, trygghetsvårdar, väktare och platsaktivering. Insatser för företagande och kommersiell utveckling, såsom företagsrådgivning, etableringsstöd och utveckling av kommersiella lokaler, är betydligt ovanligare.

Det bör också betonas att svenska frivilliga program ofta har mindre ekonomiska resurser än större lagreglerade BID-program i andra länder. De har därför begränsade resurser i förhållande till de stora problem som de utsatta områdena brottas med. Åtgärder i den lokala fysiska miljön kan bidra till att minska ordningsstörningar, tillgreppsbrott och otrygghet, men knappast kriminella nätverk, narkotikamarknader och grovt våld. Sådana problem kräver sannolikt mer omfattande och långvariga insatser från fler samhällsaktörer. Tidigare forskning visar också att BID-program i ekonomiskt svaga områden ofta verkar under andra förutsättningar än centrala, resursstarka BIDs.

Projektets resultat är särskilt relevanta givet den nya lagen om avgift för områdessamverkan som infördes den 1 augusti 2026. Lagen kan skapa bättre förutsättningar för långsiktig finansiering och kontinuitet, men resultaten visar samtidigt att mer resurser i sig inte är tillräckligt. Framgångsrik platssamverkan kräver tydliga kopplingar mellan problemen som ska lösas, aktörerna som deltar, resurserna som avsätts och de konkreta åtgärder som genomförs. Om målet är att stärka företagandet krävs insatser som riktas mot

näringsverksamhet och kommersiell utveckling. Om målet är att påverka omfattande och komplex brottslighet krävs större resurser, längre åtaganden och insatser från fler aktörer. Platssamverkan bör därför ses som ett verktyg som behöver anpassas till det lokala sammanhanget, snarare än som en standardiserad modell som kan förväntas ge samma resultat överallt.

Innehållsförteckning

1. Inledning, frågeställningar och syfte	9
2. Vilka typer av platssamverkan fungerar, under vilka förutsättningar och varför?. 12	
3. Teoretiska mekanismer bakom platssamverkans effekter	15
3.1 De svenska frivilliga BID-programmen	16
4. Effekter av frivilliga BIDs på brottslighet och upplevd trygghet i Sveriges utsatta områden.....	18
4.1 Effekter på brottslighet.....	18
4.2 Effekter på upplevd trygghet.....	20
5. Effekter av frivilliga BIDs på företagande i Sveriges utsatta områden	23
5.1 Hur påverkas befintliga företag?	23
5.2 Hur påverkas det lokala näringslivet?.....	26
6. Frivilliga BIDs och platsens attraktivitet i Sveriges utsatta områden.....	29
6.1 Effekter på fastighetspriser	29
7. Slutsatser och praktisk relevans	33
Referenser.....	37
Appendix: Enkätfrågor och svarsalternativ	41

1. Inledning, frågeställningar och syfte

År 2025 uppgav 36 procent av de svenska medborgarna att lag och ordning var landets viktigaste samhällsproblem, jämfört med endast fem procent tio år tidigare (Bergquist, 2026). Samtidigt klassificerar Polismyndigheten i dag 65 områden i Sverige som utsatta, vilket innebär att lokalsamhället präglas av låg socioekonomisk status och stark påverkan av kriminella aktörer (Polismyndigheten, 2025).

I utsatta områden är brottsligheten ofta koncentrerad till offentliga miljöer, såsom torg eller områden kring butiker och restauranger. Konsekvenserna kan sträcka sig långt bortom de direkta brottsoffren. Brottslighet och otrygghet påverkar också företagens möjligheter att bedriva verksamhet genom minskade kundflöden, lägre försäljning och ökad risk för nedläggning. När människor undviker att bo, arbeta, handla eller vistas i ett område riskerar både den sociala och ekonomiska utvecklingen att hämmas, vilket förstärker områdets utmaningar över tid.

För att möta dessa utmaningar har olika platssamverkansåtgärder växt fram. Platssamverkan definieras som en metod för att "uppnå samordning av aktörers resurser för att gemensamt göra förändringar, åtgärder och tillhandahålla service inom ett geografiskt avgränsat område" (Boverket, 2021, s. 5). I praktiken

innebär det att exempelvis kommuner, myndigheter, polis, fastighetsägare, företag och civilsamhället samarbetar för att stärka ett områdes utveckling. Målet kan vara att öka tryggheten, minska brottsligheten, förbättra företagens förutsättningar eller göra området mer attraktivt. Insatserna omfattar bland annat förbättrad skötsel och underhåll av offentliga miljöer, ökad närvaro av ordningsvakter och poliser samt försök att stärka den sociala sammanhållningen (Fastighetsägarna, 2024). Grundtanken: att kombinera resurser för att skapa tryggare och mer livskraftiga stadsdelar.

Många länder organiserar platssamverkan genom lagstiftning i så kallade Business Improvement Districts (BIDs). Företag och fastighetsägare som verkar inom ett geografiskt angränsat område kan då bli skyldiga att bidra ekonomiskt till gemensamma insatser. Sådana obligatoriska platssamverkansformer kan minska risken för att vissa aktörer åker snålskjuts på andras investeringar utan att själva bidra, vilket skapar stabila förutsättningar för långsiktig finansiering och samordning. Samtidigt har obligatorisk platssamverkan kritiserats för att sakna lokal förankring och legitimitet, samt hämma ett genuint engagemang bland de aktörer som tvingas platssamverka (Ostrom m.fl., 1994; Ward, 2006; Daunfeldt m.fl., 2024).

Den 1 augusti 2026 trädde sådan lagstiftning, i form av lagen (2026:955) om avgift för områdessamverkan, i kraft i Sverige (Brottsförebyggande Rådet, 2026). Lagen gör det möjligt för en godkänd huvudman att under vissa förutsättningar ta ut en avgift från berörda fastighetsägare för att finansiera områdessamverkan. Innan dess saknades dock lagstiftning som reglerade eller krävde platssamverkan. De samverkansformer som vuxit fram i Sverige har i stället gjort det på frivillig basis. Medan en frivillig modell kan skapa ett starkare lokalt engagemang och större delaktighet, innebär den också att resurserna ofta är mer begränsade och att den organisatoriska kapaciteten inte räcker för att åstadkomma omfattande och långsiktiga förändringar.

Ett centralt problem är att det fortfarande saknas tillräcklig kunskap om de frivilliga svenska platssamverkansprogrammen och deras effekter. I ljuset av den nya lagstiftningen blir det särskilt viktigt att förstå vad de frivilliga programmen hittills åstadkommit och vilka lärdomar erfarenheterna kan ge. Vårt projekt bidrar till att fylla den kunskapsluckan och består av två delar. Den första delen utvecklar ett institutionellt ramverk och genomför en internationell litteraturstudie för att undersöka vilket slags platssamverkan som fungerar och under vilka förutsättningar. Den andra delen fokuserar specifikt på en form av platssamverkan, frivilliga BID-program, och analyserar deras effekter på brottslighet och upplevd trygghet,

företagande samt fastighetspriser i socioekonomiskt utsatta storstadsområden i Sverige. Mer specifikt undersöker vi följande frågor:

- i. Vilka olika typer av platssamverkan fungerar, under vilka förutsättningar och varför?
- ii. Leder frivilliga BID-program i utsatta storstadsområden i Sverige till minskad brottslighet och ökad trygghet?
- iii. Påverkar frivilliga BID-program företagens utveckling och det lokala näringslivet i utsatta storstadsområden i Sverige?
- iv. Bidrar frivilliga BID-program till ökad attraktivitet, mätt genom fastighetspriser, i de utsatta storstadsområden där de implementeras?

Vi använder en mixed-methods-ansats, som kombinerar en litteraturöversikt, kvantitativa effektutvärderingar och en enkätundersökning. Till att börja med visar vår genomgång av den internationella forskningen att platssamverkan kan minska brottsligheten, men att resultaten varierar beroende på hur insatserna organiseras. Starkast effekter har program med gemensamma resurser, tydlig styrning och långsiktig samordning, medan informella initiativ främst tycks stärka lokalt engagemang och upplevd trygghet.

Vidare analyserar vi frivilliga platssamverkans-program och deras effekter i utsatta områden i Sverige med hjälp av olika kvantitativa metoder för

effektutvärdering, bland annat *difference-in-differences* (DiD) och *synthetic control*. Programmen hämtar i de flesta fall inspiration från den internationella modellen Business Improvement Districts (BIDs), och vi kallar dem följaktligen för frivilliga BIDs. Vi identifierar totalt 19 utsatta områden där sådana program infördes under perioden 2007–2023. Vilka områden och år som ingår i de enskilda effektanalyserna varierar beroende på datatillgång och de krav som respektive analysmetod ställer.

Sammantaget finner vi inga tydliga eller systematiska belägg för att de frivilliga BID-programmen minskar den totala brottsligheten. Inte heller för enskilda brottstyper ser vi några statistiskt säkerställda genomsnittliga effekter i huvudanalysen. Robusthetsanalyserna pekar dock på en möjlig minskning av tillgreppsbrott. Vi ser inte heller några tydliga effekter på företagandet, företagsdynamiken eller områdenas attraktivitet. Enkätresultaten visar däremot en mer positiv utveckling av den upplevda tryggheten och synen på området som plats för företagande samt en större minskning av företagets utsatthet för inbrott.

I en kompletterande kartläggning av programmens organisation och aktiviteter identifierar vi flera möjliga förklaringar till frånvaron av konkreta resultat. De

undersökta platssamverkansprogrammen är generellt sett välorganiserade, men insatserna är framför allt inriktade på trygghet, brottsprevention och den fysiska miljön. Sådana åtgärder kan som mest stärka den informella sociala kontrollen och stävja ordningsstörningar, tillgreppsbrott och upplevd otrygghet, men har sannolikt begränsade möjligheter att påverka de komplexa brottsproblem som präglar utsatta områden. Dessutom är åtgärder för företagande och kommersiell utveckling betydligt mer sällsynta.

Tidigare studier visar också att BIDs i ekonomiskt svagare områden ofta har begränsade resurser och främst arbetar med underhåll och att stödja befintlig verksamhet, medan större BIDs i ekonomiskt starkare områden har större resurser och ett bredare mandat som även omfattar investeringar och kommersiell utveckling (Gross, 2005). Slutligen genomförs andra slags insatser även i kontrollområdena, vilket innebär att vår analys fångar den tillkommande effekten av BIDs utöver andra pågående insatser. Sammantaget visar detta att effekterna av platssamverkan behöver förstås i relation till insatsernas innehåll och omfattning, det lokala sammanhanget och den tid som krävs för att olika effekter ska uppstå.

2. Vilka typer av platssamverkan fungerar, under vilka förutsättningar och varför?

Det finns ingen universell modell för platssamverkan. Vilka insatser som ger bäst resultat beror på de lokala problemen, vilka aktörer som deltar och hur samarbetet organiseras. För att bättre förstå varför vissa samverkansprogram lyckas medan andra ger mer begränsade resultat genomförde vi en strukturerad kartläggning av den internationella forskningen om platsbaserade samverkansprogram. Vi identifierade först etablerade former av platssamverkan och klassificerade dem utifrån vem som kontrollerar resurserna, graden av formalisering och formerna för samordning. Därefter gick vi igenom internationella utvärderingsstudier av program inom respektive kategori och sammanställde resultaten för brottslighet och trygghet, ekonomisk aktivitet och platsens attraktivitet. Tyngst vikt lade vi

vid systematiska forskningsöversikter, metastudier och studier med experimentella eller kvasiexperimentella metoder.

Översikten omfattar studier av bland annat BIDs, poliscentrerade insatser, skolbaserade program och samhällsbaserade initiativ. Genom att jämföra programmen utvecklar vi ett institutionellt ramverk som förklarar hur olika former av platssamverkan skiljer sig åt. Ramverket bygger på tre centrala frågor:

- Vem kontrollerar resurserna?
- Hur formaliserat är samarbetet?
- Hur sker samordningen mellan de olika aktörerna?

Svaren på de tre frågorna hjälper oss att identifiera fyra huvudsakliga typer av

Tabell 1. Fyra typer av platssamverkan

Programtyp	Resurser	Formalisering	Samordning	Huvudsakligt syfte	Evidens
Integrerad samverkan	Gemensamma	Hög	Hybrid	Samordnat kollektivt handlande	Ofta brottsminskning; vissa ekonomiska effekter
Skolbaserade program	Skolan	Medelhög	Normstyrd	Normbildning och tidig prevention	Bättre attityder och beteenden; oklara brottseffekter
Poliscentrerade insatser	Staten	Hög	Hierarkisk	Kontroll och avskräckning	Stark brottsminskning
Samhällsbaserade initiativ	Frivilliga/lokala	Låg	Informell	Lokalt engagemang och social kontroll	Blandade brottseffekter; ökad tillit och delaktighet

platssamverkan som lämpar sig för olika typer av lokala förutsättningar. De presenteras i Tabell 1, som åskådliggör hur de skiljer sig åt och varför olika slags platssamverkan kan ge upphov till olika resultat.

Integrerade platssamverkansprogram, där BIDs är de mest välkända exemplen, fungerar bäst i situationer när flera aktörer behöver samordna sina insatser för att hantera komplexa lokala problem. Programmen kännetecknas av en hög grad av formalisering, tydliga styrningsstrukturer, gemensamma resurser och ett långsiktigt samarbete mellan offentliga och privata aktörer. Den internationella forskningen visar relativt samstämmigt att sådan platssamverkan bidrar till att minska brottsligheten, öka tryggheten och ibland även stärka den ekonomiska utvecklingen och öka ett områdes attraktivitet (t.ex. MacDonald m.fl., 2010; Brooks & Strange, 2011; Jansen, 2017; Moir m.fl., 2024). Formella strukturer, organisatorisk kapacitet, tydliga mål, ledarskap och fungerande samarbete mellan offentliga och privata aktörer lyfts fram som viktiga förutsättningar för välfungerande BID-program (Hogg et al., 2003; Morçöl & Wolf, 2010).

Skolbaserade program syftar till att förebygga brott genom att påverka barn och ungas normer, attityder och beteenden. Skolan erbjuder en stabil och långsiktig plats för dessa insatser, men samarbetet med andra samhällsaktörer är ofta begränsat. Forskningen visar tydliga positiva effekter på attityder och sociala

beteenden från sådana insatser (se exempelvis Cissner, 2009; Katz m.fl., 2011; Butler m.fl., 2024). Ifall det finns effekter på brottslighet och ekonomiska utfall är de sannolikt indirekta och har än så länge inte studerats.

Poliscentrerade insatser är särskilt effektiva när ett område dras med hög och koncentrerad brottslighet. Fokus ligger här på att stärka brottsbekämpningen genom riktade polisinsatser, ofta med hög grad av formalisering och samordning. Forskningen visar tydliga och ofta betydande minskningar av de brottstyper som insatserna riktas mot, framför allt på kort sikt (Braga m.fl., 2014, 2019; Hinkle m.fl., 2020; Tuchan & Braga, 2024; Keenan m.fl., 2025).

Samhällsbaserade initiativ bygger på frivilligt engagemang från boende, föreningar och andra lokala aktörer. Målet är att stärka den sociala sammanhållningen och engagemanget, tilliten och den informella sociala kontrollen i området. Programmen är ofta mindre formaliserade och mer lokalt anpassade än andra samverkansformer. Det kan därför vara svårt att utvärdera effekterna av sådana program och resultaten varierar mellan studierna. Generellt sett pekar dock forskningen på att initiativen kan bidra till ökad social sammanhållning och upplevd trygghet, medan effekterna på den faktiska brottsligheten är mindre entydiga (Bennett m.fl., 2008; Ekici m.fl., 2022).

Sammantaget visar den internationella forskningen att det inte finns någon

entydig lösning för att stärka utvecklingen i ett område. Medan brottslighet och trygghet studeras relativt ofta har få studier undersökt programmens ekonomiska effekter eller deras betydelse för platsens attraktivitet, vilket begränsar möjligheterna att dra slutsatser om sådana utfall. Det är dock tydligt att olika

slags platssamverkan lämpar sig för olika lokala problem och bygger på skilda institutionella förutsättningar. För beslutsfattare innebär det att fokus bör ligga på att välja en samverkansmodell som är anpassad till de lokala utmaningar som ska hanteras och de mål man hoppas uppnå.

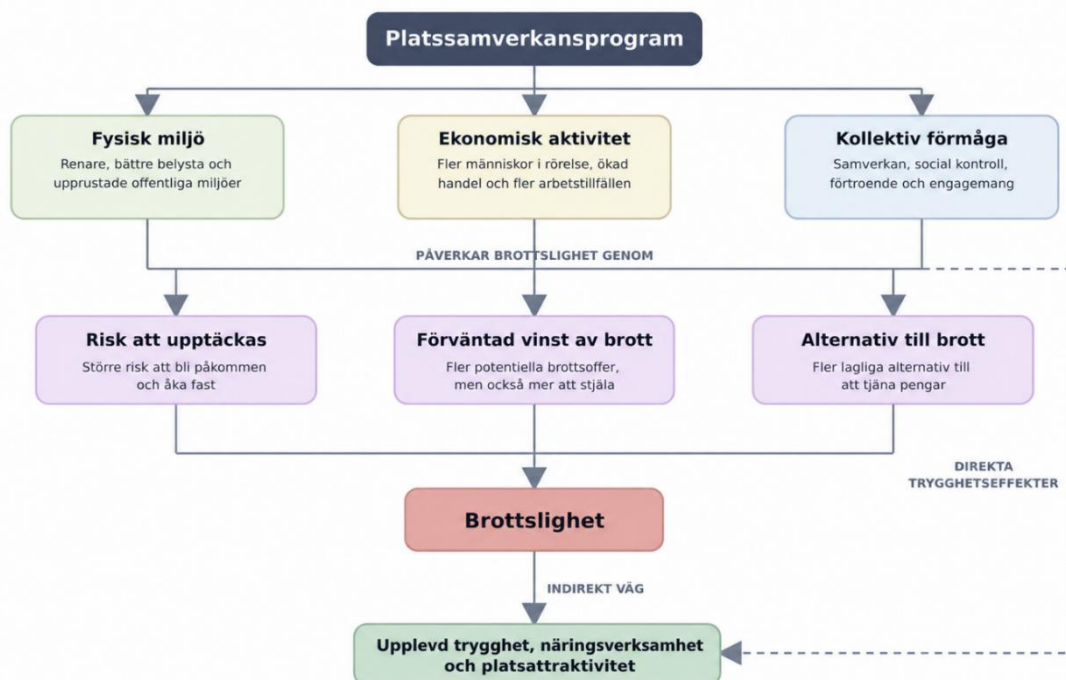
3. Teoretiska mekanismer bakom platssamverkans effekter

Till skillnad från den internationella forskningen som undersöker obligatoriska samverkansprogram finns det begränsad evidens om effekterna av svenska frivilliga samverkansprogram, särskilt i utsatta områden. I de följande kapitlen undersöker vi därför hur den svenska modellen med frivilliga plats-samverkansprogram fungerar i praktiken och vilka effekter de har på brottslighet och upplevd trygghet, företagande och fastighetspriser.

Figur 1 illustrerar hur platssamverkansprogram förväntas

påverka ett områdes brottslighet, upplevda trygghet och närings-verksamhet. Samverkansprogrammen kan bidra till en bättre fysisk miljö, ökad ekonomisk aktivitet och förbättrad kollektiv förmåga, tre dimensioner som i sin tur kan påverka brottsligheten genom att förändra människors drivkrafter. Exempelvis kan en bättre fysisk miljö och ökad kollektiv förmåga öka sannolikheten att kriminella upptäcks, medan ökad ekonomisk aktivitet påverkar de potentiella vinsterna av brott och alternativkostnaden för att begå brott. När

Figur 1. Teoretisk modell över hur frivilliga platssamverkansprogram förväntas påverka brottslighet, upplevd trygghet och näringsverksamhet.

de mekanismerna förändras kan även brottsligheten påverkas.

Samma faktorer (fysisk miljö, ekonomisk aktivitet och kollektiv förmåga) kan även påverka människors upplevda trygghet och näringsverksamheten direkt, utan att brottsligheten nödvändigtvis förändras (Khruakham & Lee, 2014). Exempelvis kan bättre belysning, renare offentliga miljöer, fler människor i rörelse och en ökad närvaro av ordningsvakter eller poliser få företagare och privatpersoner att känna sig tryggare även om den faktiska brottsligheten är oförändrad. Upplevd trygghet kan således påverkas både indirekt genom förändringar i brottsligheten och direkt genom förändringar i den lokala miljön.

Eftersom ett områdes attraktivitet är en avgörande faktor för kundbasen (Brown, 1993; Teller och Reutterer, 2008) kan platssamverkansprogram som lyckas förbättra tryggheten och attraktiviteten i ett område även locka till sig fler konsumenter (Sutton, 2014). Genom att förbättra värdet av kundupplevelsen förväntas åtgärderna locka fler besökare, uppmuntra längre och upprepade besök, öka antalet kunder och generera högre försäljningsmöjligheter för lokala företag. Det kan också göra området mer attraktivt för nya företag att etablera sig i, samtidigt som färre företag väljer att lämna området. På sikt kan följden bli ett mer livskraftigt lokalt näringsliv. Om ett område upplevs som tryggare och mer attraktivt kan efterfrågan på bostäder öka, vilket i sin tur leder till högre fastighetspriser.

3.1 De svenska frivilliga BID-programmen

Frågan är om och i vilken utsträckning dessa teoretiskt förväntade effekter kan identifieras för frivilliga plats-samverkansprogram i svenska utsatta områden. För att undersöka det identifierade vi relevanta program genom sökningar på internet, inklusive genomgång av relevanta rapporter, artiklar och andra offentligt tillgängliga dokument, samt genom kontakter med personer med kunskap om plats-samverkan i Sverige. Ett initiativ inkluderades om det i offentligt tillgängligt material beskrev sin verksamhet som en BID-liknande samverkan där flera lokala aktörer samordnar insatser för att utveckla området. Uppgifter om programmens organisation, deltagande aktörer, finansiering, genomförda åtgärder och startår hämtades i första hand från programmens och de deltagande aktörernas webbplatser och kompletterades när det var möjligt genom personliga kontakter. Informationen var emellertid ofta knapphändig och varierade i detaljeringsgrad.

Sammanfattningsvis visar vår genomgång att de flesta av de frivilliga BID-programmen i utsatta områden har en relativt hög grad av formalisering, med tydliga aktörer, mål och återkommande arbetsformer. De skiljer sig dock i sin inriktning från andra typer av BID-program som har implementerats i Sverige, exempelvis den frivilliga BID-modell som införts av Svenska

Stadskärnor och vars effekter i små och medelstora svenska städer har studerats av bland andra Daunfeldt m.fl. (2024). Insatserna i de program vi studerar är i huvudsak inriktade på trygghet, brottsprevention och förbättringar av den fysiska miljön.

Totalt identifierar vi 19 områden som Polismyndigheten klassificerade som utsatta år 2023 (Polismyndigheten, 2023) där BID-liknande platssamverkansprogram infördes under perioden 2007 – 2023.

De 19 områdena utgör utgångspunkten för projektets empiriska analyser och redovisas i Tabell 2. Vilka områden som kan ingå i de enskilda effektanalyserna varierar beroende på datatillgång och de krav som respektive metod ställer på observationer före och efter programstart. Brottsanalysen omfattar 15 av de 19 områdena, analyserna av företagande 16 och analysen om platsens attraktivitet 10. Urvalet och eventuella bortfall beskrivs närmare i respektive kapitel.

Tabell 2. Studerade utsatta områden med frivilliga BID-program

<u>Startår</u>	<u>Program</u>	<u>Område</u>
2007	Fastighetsägarna i Järva	Husby
2007	Fastighetsägarna i Järva	Rinkeby/Tensta
2008	Skärholmens Fastighetsägare	Bredäng
2008	Skärholmens Fastighetsägare	Vårberg
2012	Platssamverkan Rågsved	Hagsätra/Rågsved
2015	Utveckling Bäckby	Bäckby
2015	BID Sofielund	Södra Sofielund/Seved
2018	Platssamverkan Gottsunda - Valsätra	Gottsunda
2017	Hässelby Vällingby Fastighetsägare	Hässelby/Vällingby
2017	Vi är Valsta	Valsta
2019	Bro Utveckling	<u>Finnsta</u>
2020	BID Flemingsberg (Samverkan i Huddinge)	Grantorp/Visättra
2021	Jordbro i samverkan	Jordbro
2021	BID Tureberg	Tureberg
2021	BID Vårby (Samverkan i Huddinge)	Vårby
2022	Bo bra i Biskopsgården 2.0	Biskopsgården
2023	BID Brandbergen	Brandbergen
2023	BID Skogås (Samverkan i Huddinge)	Skogås
2023	BID Frölunda-Tynnered	Tynnered/Grevegården/Opaltorget

Not: Startåret avser det år då programmet, enligt tillgängliga uppgifter, inledde sin verksamhet. I flera fall skedde dock etableringen gradvis.

4. Effekter av frivilliga BIDs på brottslighet och upplevd trygghet i Sveriges utsatta områden

I kapitel 2 visade vi att internationell forskning ofta finner positiva effekter av olika former av platssamverkan. Vad gäller BIDs sammanställer Moir m.fl. (2024) 13 studier och finner att åtta av nio som använder kvantitativa utfall visar minskningar i en eller flera brottstyper. Exempelvis finner MacDonald m.fl. (2010) att BIDs i Los Angeles minskade rån med 12 procent och våldsbrott med 8 procent. BIDs har också lyfts fram som en kostnadseffektiv brottsförebyggande insats (Welsh m.fl., 2015). Resultaten är dock inte entydiga: Clutter m.fl. (2019) finner en högre rånrisk inom BIDs i Cincinnati, vilket kan bero på att ökad kommersiell aktivitet också skapar fler potentiella brottstillfällen.

Kunskapen om frivilliga platssamverkansprogram är fortfarande begränsad. När det kommer till effekter på brottslighet och upplevd trygghet finns det enbart ett fåtal tidigare svenska studier, men resultaten pekar i samma riktning. Kronkvist och Ivert (2020) studerar BID Sofielund som delvis täcker ett utsatt område i Malmö och finner att brottsligheten i området minskade efter införandet av programmet. Dessutom konstaterar Di Rocco m.fl. (2025) att BID Sofielund bidragit till att minska oordning

och rädsla för brott i området. Vidare undersöker Daunfeldt m.fl. (2024) införandet av BID-program enligt Svenska Stadskärnors modell i fem små och medelstora svenska städer och finner inga tydliga effekter, förutom en indikation på minskad brottslighet tre år efter införandet. Resultaten kan dock inte tolkas kausalt.

Att studera enstaka eller ett fåtal fall ger dock inte hela bilden. Projektet tar därför ett bredare grepp genom att undersöka effekterna av de platssamverkansprogram av BID-typ som införts i utsatta områden 2009–2024. Angreppssättet ger en mer generell bild, som gör att vi kan dra starkare slutsatser om faktiska orsakssamband.

4.1 Effekter på brottslighet

För att undersöka hur de svenska frivilliga platssamverkansprogrammen påverkat brottsligheten i de utsatta områden där de har införts använder vi en så kallad synthetic difference-in-difference-analys (SDID). Metoden jämför utvecklingen av brottsligheten i områden där ett frivilligt BID-program införs med utvecklingen i utsatta områden där något sådant program inte införs. Metoden är särskilt lämpad när programmen införs vid olika

tidpunkter i olika områden (Arkhangelsky m.fl., 2021; Porreca, 2022). Som ett robusthetstest använder vi också en alternativ metod där behandlade områden först matchas med jämförbara kontrollområden med hjälp av coarsened exact matching (CEM) och därefter analyseras med difference-in-differences (DiD). På så sätt kan vi undersöka om resultaten är känsliga för valet av analysmetod.

Analysen bygger på Polismyndighetens data över anmälda brott som innehåller information om brottstyp, tidpunkten för brottet samt inom vilket DeSO (SCBs Demografiska Statistikområden) brottet begicks. Brottdata finns tillgängliga för perioden 2005–2024. Eftersom befolkningsuppgifter på DeSO-nivå behövs för att beräkna antalet brott per 1 000 invånare, och analysen kräver minst tre års data före programstart, begränsas analysperioden till 2009–2024. Därmed inkluderas endast platssamverkansprogram som startade 2012 eller senare, vilket utesluter fyra BID-områden med startår 2007 och 2008.

Ett utsatt område består i regel av ett flertal DeSO-områden. I datamaterialet identifierar vi 236 DeSO-områden som ligger i något av de utsatta områden som definierats av Polismyndigheten (Polismyndigheten, 2023). Av de 236 DeSO-områdena ligger 74 stycken i något av de utsatta områden som får del av något platssamverkansprogram någon gång under den studerade perioden (se Tabell 2), och utgör därmed vår behandlingsgrupp. Kontrollgruppen består av de 162 DeSO-områden som

ligger i ett av de 38 utsatta områden som aldrig får något sådant program. De utsatta områdena Skiftinge och Sångvägen har exkluderats på grund av att deras geografiska avgränsningar endast omfattar en begränsad del av de DeSO som analysen baseras på.

Vi analyserar effekterna på total brottslighet och fyra mer specifika brottskategorier, nämligen narkotika- och andra specialstraffsrättsliga brott (t.ex. alkoholbrott och brott mot knivlagen), skadegörelsebrott, tillgreppsbrott och våldsbrott. Måttet på total brottslighet utgörs av summan av de fyra kategorierna. Huvudresultatet avser den genomsnittliga effekten under året då BID-programmet införs och de tre följande åren. Sammantaget finner vi inga tydliga eller systematiska belägg för att BID-programmen minskar brottsligheten (Tabell 3). Ingen av de skattade genomsnittliga effekterna är statistiskt säkerställd.

Robusthetsanalyserna visar samtidigt att resultaten skiljer sig mellan olika BID-områden och att ett enskilt område, Hässelby-Vällingby, har betydande inverkan på de skattade effekterna. När det området exkluderas finner vi en statistiskt säkerställd minskning av tillgreppsbrotten på ungefär 11–12 procent i båda våra analysmodeller. Resultaten tyder därför på att BID-programmens effekter kan vara betydande i vissa områden, även om vi inte finner någon tydlig generell brottsminskande effekt för BID-programmen som helhet.

Tabell 3. BID-programmens effekter på brottslighet

Brottskategori	Koefficient	P-värde	Tolkning
Total brottslighet	0,018	0,519	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Narkotika och andra specialstraffsrättsliga brott	0,023	0,670	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Skadegörelse	0,064	0,205	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Tillgreppsbrott	-0,046	0,206	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Våldsbrott	0,000	0,989	Ingen statistiskt säkerställd effekt

Not: Tabellen visar resultaten från huvudanalysen med synthetic difference-in-differences (SDID). Effekterna avser genomsnittet för året då BID-programmet införs och de tre följande åren. En effekt betraktas som statistiskt säkerställd på 5-procentsnivån om p-värdet är mindre än 0,05. Robusthetsanalyser visar att resultaten varierar mellan områden och indikerar bland annat en möjlig minskning av tillgreppsbrott.

4.2 Effekter på upplevd trygghet

Brottslighet är bara en del av ett områdes utveckling. En annan aspekt är hur människor upplever tryggheten och området som en plats för företagande. För att undersöka effekterna på dessa utfall genomförde vi en enkätundersökning bland butiksägare, chefer och övriga anställda i utsatta områden, både med och utan frivilliga platssamverkansprogram.

Enkäten utfördes av ett professionellt undersökningsföretag under perioden 16 augusti 2025 till 14 mars 2026 bland verksamheter i fem utsatta områden med frivilliga BID och tolv utsatta kontrollområden. Företagen identifierades och kontaktades genom personliga besök, och minst två återbesök gjordes när en verksamhet inte kunde nås. Det slutliga urvalet omfattade 317 företag: 160 i programområdena och 157 i kontrollområdena.¹ Bland de verksamheter som

kunde nås uppgick svarsfrekvensen till 83,3 respektive 79,3 procent. De flesta respondenterna företrädde detaljhandeln eller besöksnäringen, och tre fjärdedelar av företagen hade funnits i området sedan åtminstone 2020. Vi analyserade svaren genom jämförelser av medelvärden och förändringar över tid mellan program- och kontrollområdena.

Enkäten innehöll frågor om hur respondenterna upplevde att tryggheten och området som plats för företagande hade förändrats över tid, samt företagets utsatthet för olika brott². Enkäten var retrospektiv: Respondenterna fick i efterhand bedöma hur förhållandena hade förändrats över tid. Svaren kan därför påverkas av minnesfel och den nuvarande uppfattningen om området, vilket begränsar möjligheten att tolka skillnaderna mellan program- och kontrollområdena i kausala termer.

¹ De behandlade socioekonomiskt utsatta områdena är: Jordbro, Flemingsberg-Grantorp-Visätra, Vårby, Skogås, och Brandbergen. Kontrollområdena är: Hovsjö, Hallunda-Norsborg, Ronna-Geneta-Lina, Storvreten, Fisksätra, Hagalund,

Rissne/Hallonbergen, Sångvägen, Alby, Saltskog, Hageby och Navestad.

² Se samtliga enkätfrågor och svarsalternativ i appendix.

Resultaten redovisas i Tabell 4. De visar att företag i områden med frivilliga BID upplever en mer positiv utveckling än företagen i kontrollområdena: De uppger i högre utsträckning att området har blivit en bättre plats att bedriva verksamhet, att tryggheten är högre i dag och att den har förbättrats över tid. När det kommer till företagens egen utsatthet för brott är skillnaden mindre. För de flesta

De öppna enkätsvaren ger en liknande bild. De öppna enkätsvaren ger en liknande bild. Företag i både behandlade områden och kontrollområden beskriver vissa förbättringar över tid, men uppgifter om minskad brottslighet, otrygghet eller påverkan på verksamheten är vanligare i områden med frivilliga platssamverkansprogram. Företagen i båda grupperna uppger samtidigt att de använder liknande

Tabell 4. Huvudresultat enkätanalys

Fråga	Behandlade områden	Kontrollområden	Skillnad (Behandlad-Kontroll)	Statistisk signifikans
Är området en bättre plats för butiker och andra företag i dag än för 5/4/3 år sedan?	3,67	2,99	0,68	***
Hur trygg känner du dig i området?	3,44	3,17	0,27	**
Känner du dig tryggare i detta område i dag än för 5/4/3 år sedan?	3,41	2,94	0,47	***
Skillnad i utsatthet för brott (efter-före införandet av BID programmet)				
A. Våldsbrott	-0,006	0,000	-0,006	
B. Stöld	-0,045	-0,026	-0,019	
C. Skadegörelse	-0,071	-0,013	-0,058	
D. Narkotikarelaterade brott	-0,032	-0,026	-0,006	
E. Hot	-0,013	0,000	-0,013	
F. Inbrott	-0,123	-0,006	-0,117	**
G. Rån	-0,006	0,006	-0,012	

Not: Svarsalternativen varierar mellan 1–5 (mycket sämre → mycket bättre). ***statistiskt signifikant på 1% signifikansnivå; **statistiskt signifikant på 5% signifikansnivå; *statistiskt signifikant på 10% signifikansnivå.

brottstyper utvecklas den rapporterade brottsutsattheten på ett liknande sätt i områden med och utan platssamverkansprogram. Det tydliga undantaget är inbrott, där företag i områden med frivilliga samverkansprogram rapporterar en större minskning än företag i kontrollområdena.

trygghetsåtgärder, framför allt kamera-bevakning, larm och väktare. Kännedom om samverkansprogrammet har inget tydligt samband med respondenternas bedömning av områdets utveckling.

Sammantaget visar resultaten att frivilliga BIDs i utsatta områden framför allt verkar påverka hur företagsanställda och -ägare upplever sin närmiljö. De upplever både

ökad trygghet och ett förbättrat företagsklimat, samtidigt som förändringar i företagets utsatthet för brott är begränsade. Resultaten ligger därmed i linje med den modell som presenterades i Figur 1, där det illustreras hur platssamverkan kan förbättra den upplevda tryggheten direkt genom

förbättringar i den lokala miljön, även om den faktiska brottsligheten förblir oförändrad (Khruakham & Lee, 2014). Enkätens utformning gör det dock inte möjligt att fastställa ett kausalt samband mellan programmen och de observerade skillnaderna.

5. Effekter av frivilliga BIDs på företagande i Sveriges utsatta områden

I enkätundersökningen rapporterade företag i områden med frivilliga BIDs en mer positiv utveckling vad gäller trygghet och området som plats för företagande jämfört med företag i kontrollområdena. En naturlig fråga är därför om dessa förbättringar kan kopplas till bättre ekonomiska resultat för företagen och en starkare utveckling av det lokala näringslivet. Som vår diskussion kring Figur 1 visar kan det ske genom det flera mekanismer.

Relativt få studier har analyserat BIDs påverkan på företagens verksamhet, vilket kan tyckas ironiskt då affärsförbättringar rimligen är ett huvudsyfte med att initiera en BID. Ett undantag är Sutton (2014), som undersöker effekten av införandet av 20 BIDs i New York City på det ekonomiska utfallet för etablerade handlare i dessa distrikt jämfört med kontrollregioner där inga sådana program införts. Studien finner signifikanta positiva effekter i större BIDs på grund av agglomerationsekonomier (dvs. positiva synergieffekter som genereras när företag samlokaliseras inom samma område), och negativa effekter i mindre BIDs på grund av starkare konkurrenseffekter. I en översikt av BIDs i UK finner Hemphill m.fl. (2014) indikationer på att inkomsten och investeringspotentialen i BIDs ökar över

tid, men studien jämför samma BIDs i olika stadier och har således inget ordentligt kontrafaktiskt scenario. För svensk del studerar Daunfeldt m.fl. (2024) även effekten av frivilliga BIDs på företagande i små och medelstora städer. De finner att BIDs ökade arbetsproduktiviteten hos företagen med omkring 8 procent, i huvudsak eftersom omsättningen steg.

5.1 Hur påverkas befintliga företag?

Till att börja med fokuserar vår analys på företag som redan var aktiva i området när det frivilliga BID-programmet infördes. Syftet är att undersöka om befintliga företag utvecklades annorlunda efter programstarten än jämförbara företag i utsatta områden utan BIDs.

Företagsanalyserna omfattar 16 av de 19 identifierade BID-områdena och bygger på företagsdata för perioden 2004–2024. Företagens ekonomiska uppgifter kommer från Dun & Bradstreet och inkluderar även arbetsställets geografiska lokalisering. Utfallsvariablerna är omsättning, antal anställda och personalkostnader. Omsättning fångar företagets försäljningsutveckling och är det mest direkta måttet på om företagets ekonomiska aktivitet ökar. Antal anställda

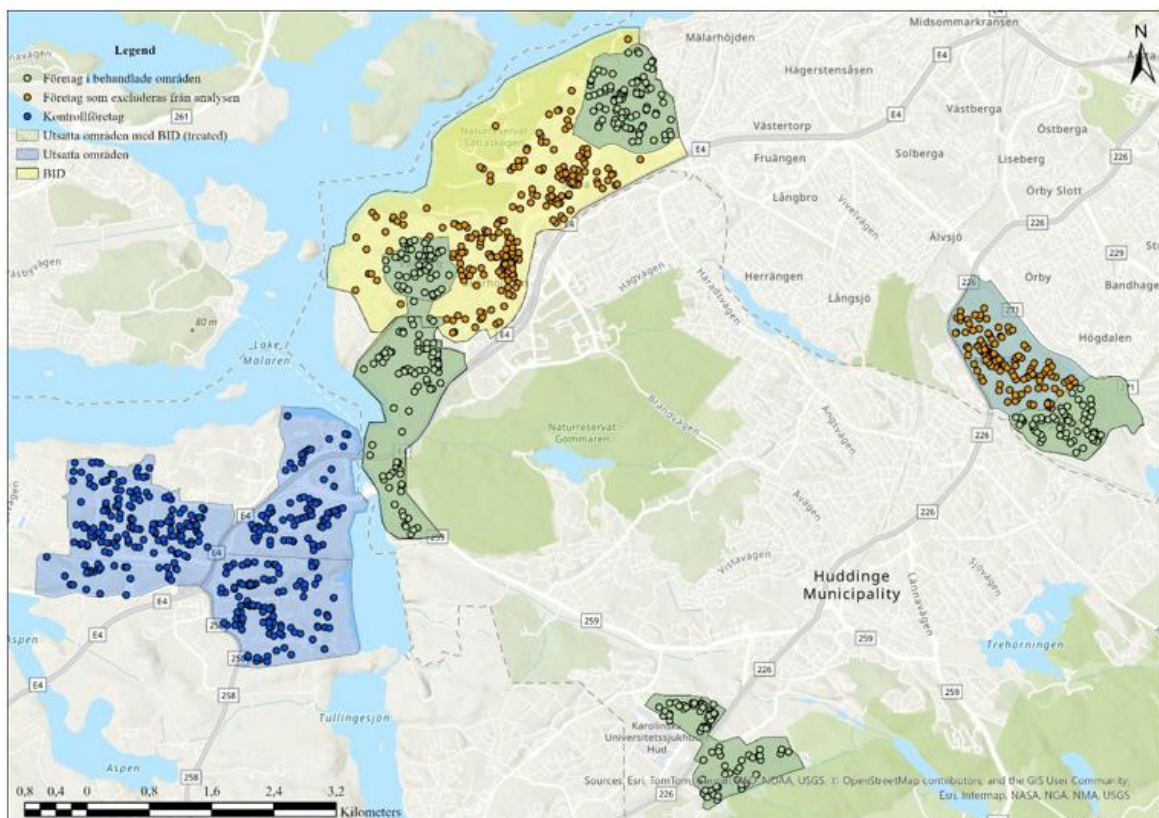
fångar om företaget växer i termer av sysselsättning. Personalkostnader används som ett kompletterande mått på företagets arbetskraftsinsats som fångar förändringar i lönekostnader, bemanning och arbetsintensitet.

I analysen betraktar vi ett företag som behandlat om det var lokaliserat i ett utsatt område där ett BID infördes. Kontrollföretagen är på motsvarande sätt företag som är lokaliserade i utsatta områden där inget BID införts. För att skapa så jämförbara grupper som möjligt matchar vi behandlade företag med kontrollföretag före programstart med hjälp av coarsened exact matching (CEM). Matchningen använder information om bransch, antal observerade år före

behandling, samt omsättning och företagsstorlek mätt som antal anställda före behandling. Därefter använder vi en stacked difference-in-differences-modell som tar hänsyn till att BID-programmen införs vid olika tidpunkter i olika områden.

Eftersom BID-programmen startade vid olika tidpunkter genomför vi matchningen separat för varje startår genom att skapa en separat analysgrupp med behandlade företag och möjliga kontrollföretag. Samma kontrollföretag kan därför förekomma i flera analysgrupper om det är en möjlig match för företag som behandlas vid olika tidpunkter. Sammantaget finns före matchningen 2 009 behandlade och 30 406 möjliga kontrollföretag i analysgrupperna. Efter

Figur 2. Behandlade företag (gröna prickar), kontrollföretag (blå prickar) samt företag som exkluderas från analysen (orangea prickar)

matchningen återstår 1 991 behandlade och 19 950 kontrollföretag; vi behåller alltså 99 procent av de behandlade företagen i analysgrupperna.

Figur 2 åskådliggör med ett exempel från Huddinge hur vi identifierar behandlade företag (gröna prickar), kontrollföretag (blå prickar) samt företag som exkluderas från analysen eftersom de antingen ligger i delar av ett BID-område som inte klassificeras som utsatta eller i ett utsatt område som omfattas delvis av ett BID-program (orangea prickar).

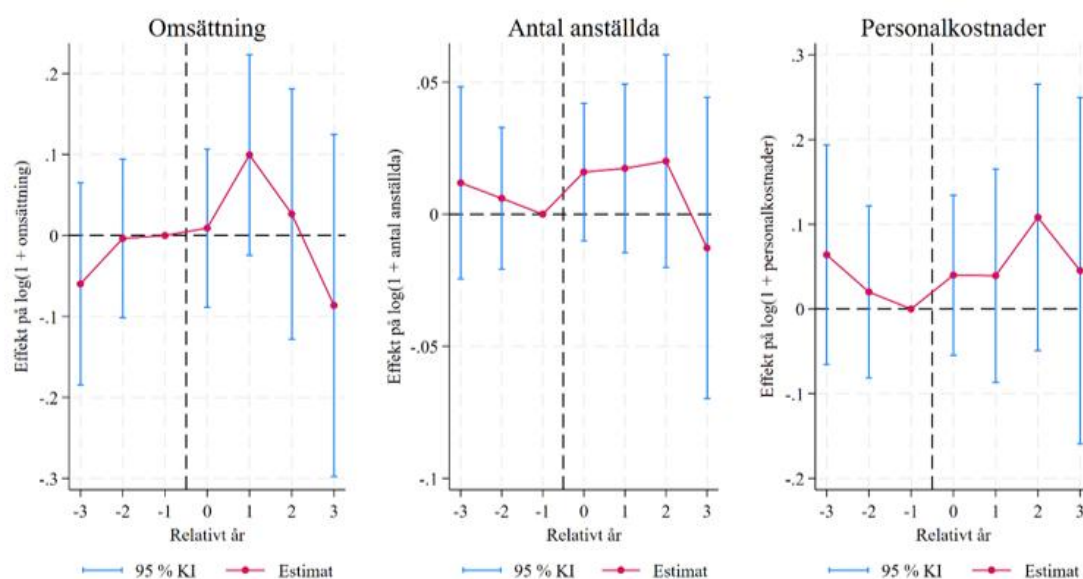
Efter matchningen skattar vi en stacked difference-in-differences-modell. Varje analysgrupp (stack) består dels av företag som behandlas vid samma tidpunkt, dels av deras matchade kontrollföretag, som följs under tidsperioden. De separata analysgrupperna kombineras därefter i en gemensam skattning. De tre utfallen – omsättning, antal anställda och personal-kostnader – analyseras i logaritmerad

form, vilket minskar betydelsen av extrema observationer och gör att vi kan tolka resultaten som ungefärliga procentuella förändringar. Vi följer företagens utveckling från tre år före till tre år efter programstart och jämför utvecklingen varje år med året omedelbart före programstart.

Figur 3 visar estimaten år för år, medan Tabell 5 sammanfattar de skattade effekterna för huvudutfallen. Resultaten visar inga statistiskt säkerställda förändringar i företagens ekonomiska utveckling under de tre första åren efter att BID-programmen införts. Det betyder att företagen i BID-områdena utvecklas i stort sett på samma sätt som de matchade kontrollföretagen.

Sammantaget finner vi inga belägg för att frivilliga BIDs på kort sikt leder till förbättrade ekonomiska resultat för företag som var verksamma i områdena innan programmen infördes.

Figur 3. Effekter av frivilliga BIDs på företagens omsättning, antal anställda och personalkostnader

Not: År 0 blir det första behandlingsåret. Om konfidensintervallet (de blå linjerna) korsar noll är effekten inte statistiskt signifikant.

Tabell 5. Effekter på befintliga företag– företagens omsättning, antal anställda och personalkostnader

Företagsutfall	Koefficient	P-värde	Tolkning
Omsättning	0,053	0,36	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Antal anställda	0,004	0,78	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Personalkostnader	0,034	0,56	Ingen statistiskt säkerställd effekt

Not: Koefficienterna kommer från en stacked difference-in-differences-modell skattad på den matchade företagspanelen. Utfallsvariablerna är logaritmerade och koefficienterna multiplicerade med 100 kan därför tolkas som ungefärliga procentuella förändringar

5.2 Hur påverkas det lokala näringslivet?

Ett tryggare och mer attraktivt område kan locka till sig nya företag eller bidra till att färre företag väljer att lämna området. I nästa steg undersöker vi därför huruvida frivilliga BIDs påverkar den lokala företagsdynamiken. Analysenheten är nu

inte det enskilda företaget, utan området och dess utveckling över tid. Med hjälp av företagsdatan från Dun & Bradstreet studerar vi om områden där BID införs får en annan utveckling vad gäller företagsstock, inflöden och utflöden jämfört med liknande utsatta områden där det inte införts någon BID. Inflöde till området inkluderar både nyföretagande

och arbetsställen som flyttar in från andra observerade områden. Utflöde från området inkluderar både nedläggningar och arbetsställen som flyttar till andra observerade områden.

Tabell 6 visar omfattningen av företagsdynamiken i BID- och kontrollområden under perioden 2004–2024. BID-områdena har i genomsnitt något större företagsstock än kontrollområdena: knappt 200 aktiva arbetsställen jämfört med drygt 150 i kontrollområdena.

Flödesmåttan visar att det i genomsnitt tillkommer cirka 35 arbetsställen per år i ett BID-område och cirka 25 arbetsställen per år i ett kontrollområde. Utflödet är något lägre: cirka 25 arbetsställen per BID-område och cirka 18 per kontrollområde varje år. De identifierade flyttarna är däremot betydligt färre. Inflödes- och utflödesmåttan fångar alltså nyetableringar och nedläggningar snarare än direkta flyttar mellan observerade områden.

Tabell 6. Företagsdynamik i BID- och kontrollområden

Mått	Definition	Alla områden	BID-områden	Kontrollområden
Arbetsställestock	Antal aktiva arbetsställen i området ett visst år.	162,8	191,8	151,2
Inflöde till området	Arbetsställen som observeras i området år t men inte fanns i samma område år t-1.	28,2	35,4	25,3
Utflöde från området	Arbetsställen som finns i området år t men inte finns i samma område år t+1.	20,3	24,9	18,4
Inflyttade arbetsställen	Arbetsställen som fanns i ett annat observerat område år t-1 och finns i det aktuella området år t.	0,9	1,0	0,9
Utflyttade arbetsställen	Arbetsställen som finns i området år t och återfinns i ett annat observerat område år t+1.	0,9	1,0	0,9

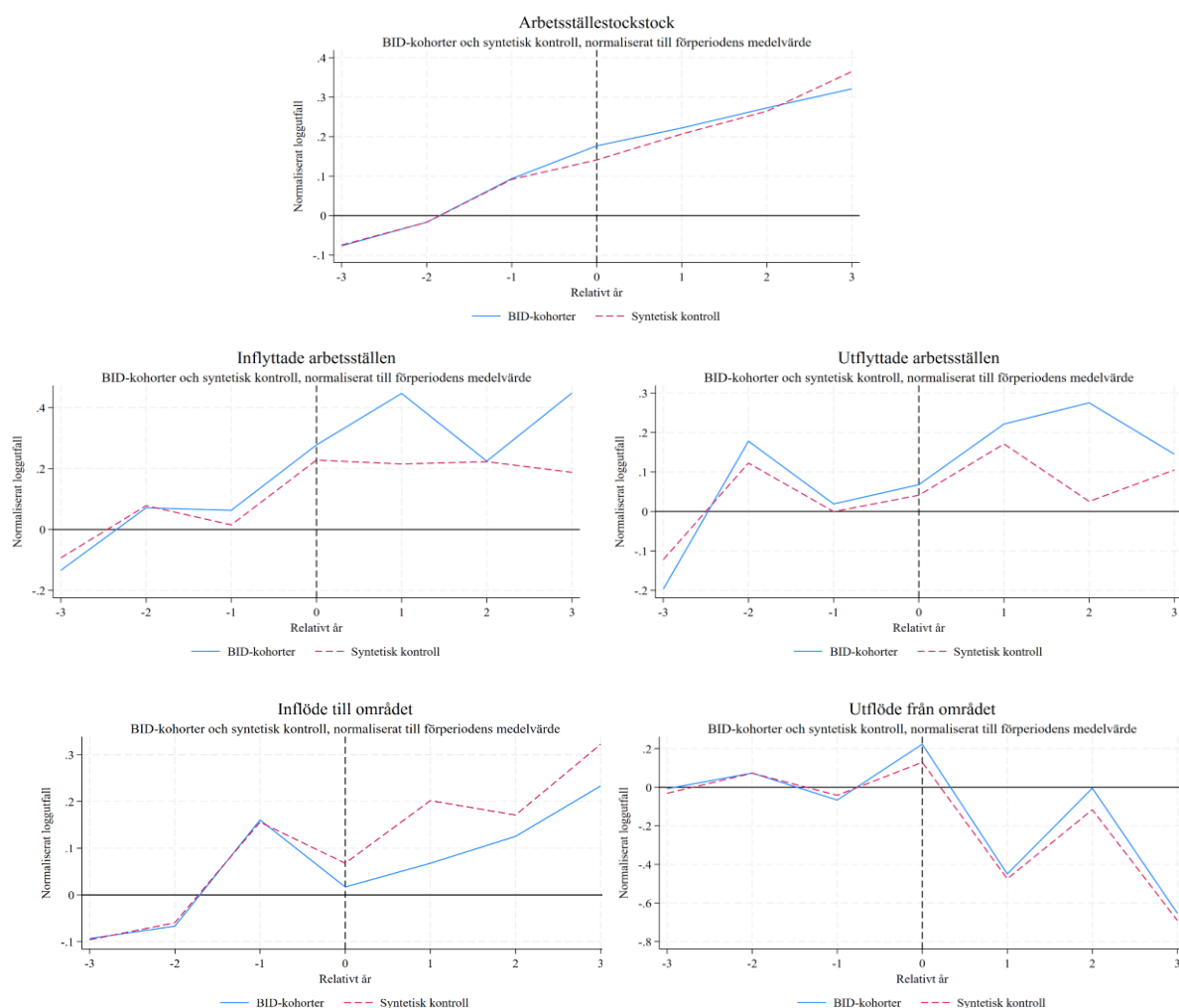
Not: Medelvärde per område och år.

Vidare använder vi en cohort-level synthetic control-metod för att undersöka om BID-områdena utvecklas annorlunda än jämförbara kontrollområden efter att programmen införts. Metoden skapar en syntetisk kontrollgrupp, vars utveckling så långt som möjligt liknar BID-områdenas utveckling före programstart. Den syntetiska kontrollen ger därmed en uppskattning av hur områdena skulle ha utvecklats utan platssamverkan. Effekten mäts därefter som skillnaden mellan den faktiska utvecklingen i BID-områdena och utvecklingen i den syntetiska kontrollen efter programstart.

Resultaten visas grafiskt i Figur 4 och Tabell 7. Inte heller här finner vi några statistiskt säkerställda resultat. Före införandet följer BID-områdena (blå linjer) och kontrollområdena (röda linjer) en liknande utveckling i antalet arbetsställen, företagens in- och utflöde samt företagsflyttar, vilket ger stöd för att områdena är jämförbara före BID-införandet. Även efter införandet utvecklas de två gruppernas mått på ungefär samma sätt. Sammantaget

ger resultaten inte stöd för att frivilliga BIDs förändrar den lokala företagsdynamiken under de första tre åren efter införandet.

Figur 4. Effekter av frivilliga BIDs på företagsdynamiken

Tabell 7. Resultat från synthetic control-analysen – företagsdynamik

Mått på företagsdynamik	Koefficient	P-värde	Tolkning
Arbetsställestock	-0,008	0,98	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Inflöde till området	-0,133	0,32	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Utflöde från området	0,061	0,63	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Inflyttade arbetsställen	0,124	0,68	Ingen statistiskt säkerställd effekt
Utflyttade arbetsställen	0,181	0,50	Ingen statistiskt säkerställd effekt

Not: Koefficienterna avser skillnaden mellan utvecklingen i BID-områdena och den syntetiska kontrollen efter programstart. P-värdena är pseudo-p-värden från placeboanalyser. En effekt betraktas som statistiskt signifikant på 5-procentsnivå om p-värdet är mindre än 0,05.

6. Frivilliga BIDs och platsens attraktivitet i Sveriges utsatta områden

Frivillig platssamverkan syftar ofta till att göra ett område mer attraktivt att vistas och leva i. Ett vanligt sätt att mäta hur attraktivt ett område är att studera hur fastighetspriserna utvecklats. Om ett område upplevs som tryggare och mer attraktivt kan efterfrågan på bostäder öka, vilket i sin tur leder till högre bostadspriser. I detta kapitel undersöker vi därför om de frivilliga BID-programmen har påverkat hur attraktivt ett område är genom att använda fastighetspriser som en proxy för attraktivitet.

I litteraturen görs en åtskillnad mellan bostäder och kommersiella fastigheter. De studier som fokuserar på kommersiella fastigheter brukar finna statistiskt signifikanta, positiva effekter (Ellen 2007; Jansen 2017), med prisökningar som kan vara så höga som en fjärdedel (Brooks & Strange 2011). Det är ett rimligt resultat eftersom ett huvudsyfte med BID-formation är att förbättra den kommersiella miljön. Resultaten kring bostadspriser är inte lika tydliga; Ellen m.fl. (2007), som använder gränsområden som kontrollgrupp, visar att även om priserna stiger medan BID:en formeras så sjunker de betänkligt därefter. Miller (2013) finner en blandning av positiva och icke-signifikanta effekter från BIDs på bostadspriser i Washington, DC. Ett

uropeiskt bidrag är Hirao m.fl. (2020), en studie med fokus på Westminster City i UK, som använder områden som kommer att få BIDs i framtiden som kontrollgrupp. Studien finner att BIDs har positiva effekter på priserna på bostäder som ligger på gränsen till området, men en negativ effekt på bostäder inuti. En förklaring som presenterats är att BIDs i grund och botten är odemokratiska och bara kommer främja kommersiella intressen på bekostnad av de boendes, och på så vis leda till lägre bostadspriser (Hirao m.fl. 2020). Ett argument för denna logik är att ett områdes unika karaktär riskerar att gå förlorad och att det omvandlas till ett rent shoppingdistrikt; något som kan gynna handeln men kan samtidigt göra att färre vill bo i området.

6.1 Effekter på fastighetspriser

Analysen bygger på uppgifter om fastighetsförsäljningar under perioden 1999–2023. För varje försäljning beräknar vi ett kvadratmeterpris genom att dividera köpeskillingen med fastighetens registrerade yta. Analysen omfattar småhusenheter, hyreshusenheter och industrienheter.

Fastigheterna kopplas geografiskt till de utsatta områden som ingår i studien. Områden där ett frivilligt BID-program införs utgör behandlingsgruppen, medan

utsatta områden utan ett sådant program utgör kontrollgruppen. Fastigheter som ligger inom ett BID-område men utanför det utsatta området ingår inte i analysen.

Antalet fastighetsförsäljningar varierar mellan områden och år. För att undvika att analysen bygger på områden med mycket begränsad information exkluderar vi därför områden där det saknas försäljningar under mer än 30 procent av den studerade perioden. För de kvarvarande områdena imputeras priset för enstaka år då inga försäljningar observeras. För att enstaka extrema försäljningar inte ska få alltför stort genomslag winsoriserar observationerna vid den 5:e och 95:e percentilen innan de aggregeras till ett genomsnittligt kvadratmeterpris för varje område och år.

Efter dessa avgränsningar omfattar analysen 37 utsatta områden, varav 11 är områden där ett frivilligt BID-program införs och 26 är kontrollområden. Områdena följs under perioden 1999–2023, vilket ger totalt 925 område-årsobservationer: 275 för BID-områdena och 650 för kontrollområdena.

För att undersöka om införandet av BID-programmen påverkar prisutvecklingen använder vi *synthetic difference-in-differences* (SDID), samma typ av metod som används i vår analys av brottslighet och i analysen om företagsdynamik. Metoden jämför utvecklingen i BID-

områdena med utvecklingen i utsatta områden utan BID, men ger större vikt åt de kontrollområden vars tidigare prisutveckling bäst motsvarar utvecklingen i de behandlade områdena. På så sätt får vi en uppskattning av hur fastighetspriserna i BID-områdena skulle ha utvecklats om programmen inte hade införts.

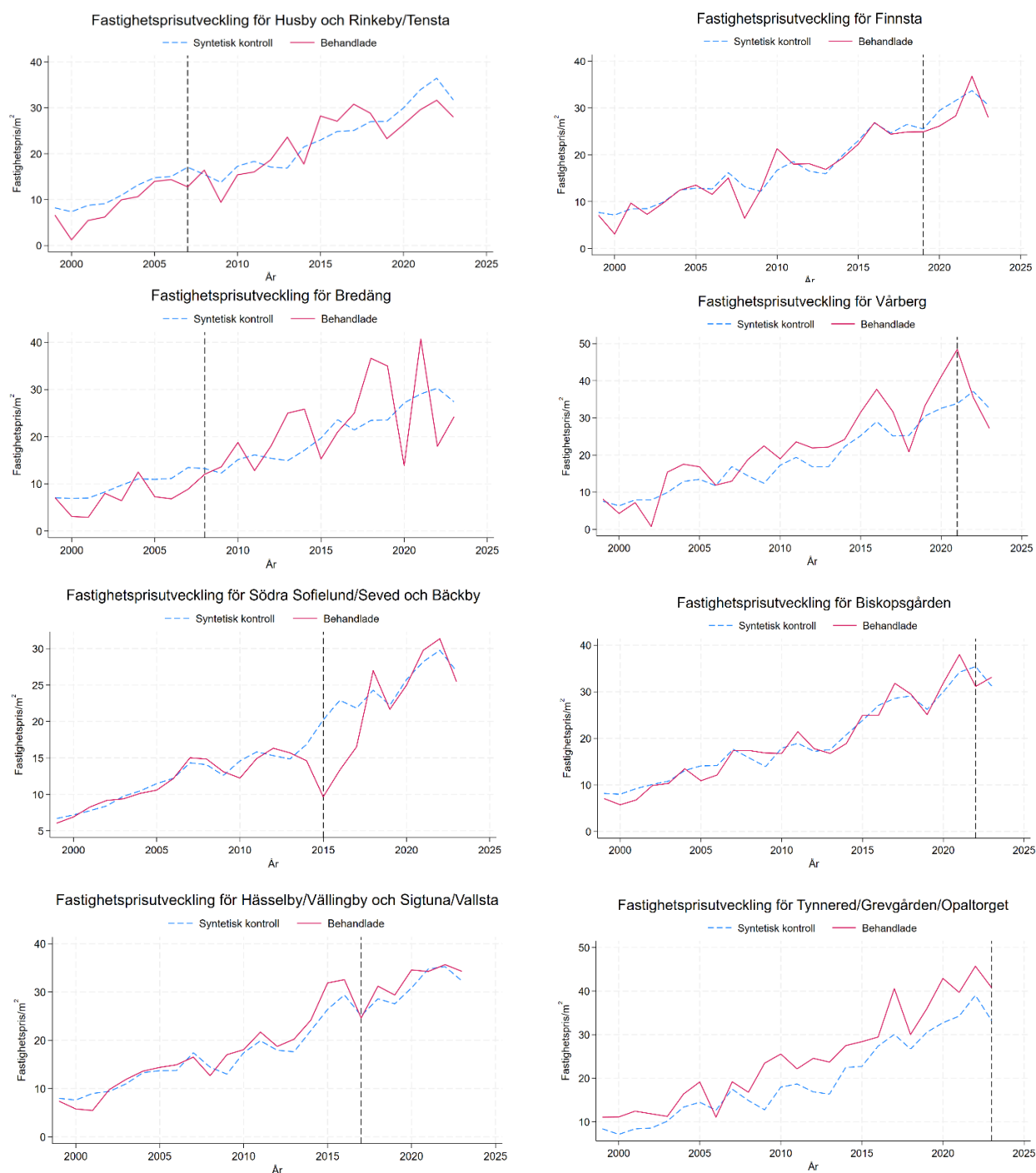
Tabell 8 visar huvudresultatet. Den skattade genomsnittliga effekten är positiv och motsvarar 1 012 kronor per kvadratmeter. Skattningen är dock osäker. Det 95-procentiga konfidensintervallet sträcker sig från -2 591 till +4 614 kronor per kvadratmeter och p-värdet är 0,58. Vi kan därför inte statistiskt säkerställa att den positiva skattningen skiljer sig från noll.

Figur 5 visar prisutvecklingen i de 11 BID-områden som ingår i analysen jämfört med deras syntetiska kontrollgrupper. Områden som infört ett BID-projekt under samma år redovisas tillsammans i samma panel. Något gemensamt mönster efter införandet framträder inte. I vissa områden ligger priserna periodvis högre än i den syntetiska kontrollgruppen, medan utvecklingen i andra områden är likartad eller mer volatil. För några områden är överensstämmelsen mellan BID-området och den syntetiska kontrollen dessutom mindre god redan före programstart, vilket talar för att resultaten bör tolkas med viss försiktighet.

Tabell 8. Resultat med *synthetic difference-in-differences* för fastighetspriser.

	Koefficient	P-värde	Lägre <u>konfidenstervall</u> <u>gräns</u>	Övre <u>konfidenstervall</u> <u>gräns</u>	Tolkning
Fastighetspris (tkr/m ²)	1 012	0,582	-2 591	4 614	Ingen statistiskt säkerställd effekt

Figur 5. Fastighetsprisutvecklingen i BID-områden och syntetiska kontrollområden

Sammantaget finner vi alltså inga statistiskt säkerställda belägg för att de frivilliga BID-programmen har påverkat fastighetspriserna. Resultatet ligger i linje med analyserna av företagande i föregående kapitel, där vi inte heller finner några tydliga ekonomiska effekter under de första åren efter programstart. Det utesluter inte att programmen kan påverka ett områdes attraktivitet på andra sätt som inte omedelbart omsätts i högre fastighetspriser.

7. Slutsatser och praktisk relevans

I rapporten sammanfattar vi vår analys av platssamverkansprogram, med särskild fokus på frivilliga program riktade mot utsatta områden i Sverige. I sådana områden koncentreras brottslighet och otrygghet ofta till offentliga miljöer och kan få breda sociala och ekonomiska konsekvenser. Som svar på utmaningarna har olika former av platssamverkan vuxit fram: Offentliga och privata aktörer samordnar resurser och insatser för att stärka tryggheten, minska brottsligheten och bidra till mer attraktiva och livskraftiga stadsdelar.

Platssamverkan bedrivs på många vis, med stora variationer i organisation, inriktning och arbetssätt. Det saknas dock strukturerad kunskap om hur modellerna fungerar och vilka effekter de får i olika sammanhang. En modell som fungerar väl under vissa förutsättningar kan komma till korta under andra. Kunskapsbristen riskerar att leda till insatser som inte är anpassade till lokala behov och till att resurser används ineffektivt.

Projekt bidrar till att fylla kunskapsluckorna kring platssamverkan och består av två delar. Den första kombinerar ett institutionellt ramverk med en internationell litteraturanalys för att undersöka vilka former av platssamverkan som fungerar och under vilka förutsättningar. Utifrån en litteraturöversikt av internationell forskning identifierar vi fyra huvudsakliga former av plats-samverkan. Forskningen visar tydligast

brottsförebyggande effekter för mer strukturerade och formella samverkansformer, exempelvis BIDs och poliscentrerade insatser, medan resultaten för övriga former är mindre entydiga. Kunskapen om effekter av de olika platssamverkansformerna på företagande och platsens attraktivitet är däremot begränsad. För praktiker innebär resultaten att platssamverkan inte bör ses som en enhetlig modell. Insatsernas utformning behöver anpassas till de problem som ska hanteras, de lokala förutsättningar och tillgängliga resurser som finns, samt hur aktörer samordnar resurser och ansvar.

Projektets andra del fokuserar specifikt på en form av platssamverkan, frivilliga BID-program; vi analyserar programmens effekter på brottslighet, upplevd trygghet, företagande samt fastighetspriser i socioekonomiskt utsatta storstadsområden i Sverige. Med statistiska metoder analyserar vi BID-program i områden som Polismyndigheten klassificerade som utsatta 2023 och studerar utvecklingen jämfört med kontrollgrupper från utsatta områden som inte fått samma behandling.

Vi finner inga tydliga eller systematiska belägg för att BID-programmen minskar brottsligheten i utsatta områden: De genomsnittliga effekterna är inte statistiskt säkerställda vare sig för total brottslighet eller för de enskilda brottskategorierna. Robusthetsanalyser

visar samtidigt att resultaten varierar mellan olika områden. För tillgreppsbrott finner vi ibland statistiskt säkerställda minskningar på ungefär 11–12 procent, vilket tyder på att BID-program kan ha brottsförebyggande effekter i vissa lokala sammanhang även om någon generell effekt inte kan påvisas.

Enkätanalysen undersöker hur företagare, chefer och övriga anställda upplever tryggheten och området som plats för företagande. Resultaten visar en mer positiv utveckling i BID-områdena: respondenterna upplever i högre grad att området har blivit en bättre plats att bedriva verksamhet på, att tryggheten är högre och har förbättrats över tid. Skillnaderna i företagens upplevda brottsutsatthet är däremot små, undantaget inbrott, där företagen i BID-områdena rapporterar en större minskning än företagen i kontrollområdena. Att effekterna kan skilja sig mellan olika typer av brott ligger i linje med tidigare forskning (t.ex. MacDonald m.fl., 2010). Att utvecklingen i upplevd trygghet inte motsvaras av förändringar i den registrerade brottsligheten är inte heller nödvändigtvis motsägelsefullt. Plats-samverkan kan påverka hur tryggt ett område upplevs utan att detta behöver återspeglas i den faktiska brottsligheten (Khruakham & Lee, 2014).

Våra registeranalyser finner inte heller några statistiskt säkerställda effekter på företagandet under de tre första åren efter att BID-programmen införts. Befintliga

företag i BID-områden utvecklas i stort sett på samma sätt som matchade kontrollföretag vad gäller omsättning, antal anställda och personalkostnader. Vi finner inte heller några tydliga effekter på företagsdynamiken: antalet arbetsställen, inflödet och utflödet av företag samt företagsflyttar utvecklas på liknande sätt i områden med och utan BID. Slutligen finner vi inga statistiskt säkerställda effekter av programmen på områdenas attraktivitet, mätt genom fastighetspriser.

Sammantaget finner vi få statistiskt säkerställda effekter av frivilliga BIDs under de första tre åren efter införandet. Undantagen är minskade tillgreppsbrott, företagets rapporterade utsatthet för inbrott samt en mer positiv utveckling av den upplevda tryggheten och synen på området som en plats för företagande. Likväl väcker det en central fråga: varför ser vi så få statistiskt säkerställda förändringar i BID-områdena trots de insatser som genomförts? För att förstå varför vi finner så få effekter genomförde vi en kartläggning av affärsplaner, hemsidor och andra dokument som beskriver BID-programmens organisation och aktiviteter.³

En möjlig förklaring skulle kunna vara att programmen varit löst organiserade och att insatserna genomförts ad hoc, utan tydliga mål och strukturer. Kartläggningen ger dock inte stöd för detta. De flesta program visar sig ha en hög grad av organisatorisk formalisering, med skriftliga samarbetsavtal, styrelser eller

³ Underlaget kan tillhandahållas på förfrågan.

styrgrupper, tydligt angivna samarbetsparter, gemensamma mål och återkommande arbetsformer. Bristande formalisering framstår därför inte som en huvudförklaring till de begränsade effekterna.

En mer relevant förklaring kan vara vilka aktiviteter som faktiskt genomförs och hur väl de är kopplade till de utfall vi studerar. Insatserna är framför allt inriktade på trygghet och den fysiska miljön, exempelvis trygghetsvandringar, förbättringar belysning och utemiljö, renhållning, införande av trygghetsvärdar, väktare och platsaktivering. Vissa program arbetar också med mer riktad brottsprevention. Inriktningen är naturlig eftersom brottslighet, ordningsstörningar och otrygghet är centrala problem i utsatta områden och ofta en viktig anledning till att samverkan etablerats. Det ligger också i linje med tidigare forskning: Meltzer (2011) visar exempelvis att BIDs i bostadsområden där stöld och ordningsstörningar är framträdande problem tenderar att lägga en större del av sina resurser på att främja säkerhet.

Insatser för företagande och kommersiell utveckling är betydligt ovanligare i de studerade områdena. Även om flera program anger sysselsättning, näringslivsutveckling eller attraktivitet som mål, är konkreta åtgärder som företagsrådgivning, etableringsstöd och utveckling av kommersiella lokaler sällsynta. Att vi inte finner statistiskt säkerställda effekter på företagande eller fastighetspriser kan därför hänga samman

med att få insatser är direkt inriktade på dessa utfall.

Ekonomiska effekter kan dessutom kräva mer omfattande insatser och längre tid för att uppstå, även om vi i vår tidigare studie av frivilliga BIDs (inom ramen för Svenska Stadskärnors modell) i små och medelstora svenska städer fann positiva företagseffekter från det första året (Daunfeldt m.fl. 2024). De programmen har dock ett tydligare fokus på handel, företagande och platsutveckling. Att effekterna på företagande kan bero på BID-programmens och områdenas karaktär har också visats tidigare. Sutton (2014) finner att BIDs i mindre områden inte lyckades hindra ekonomisk tillbakagång för oberoende handlare, medan större och mer kommersiellt orienterade BIDs uppvisade mer positiva resultat. Tidigare forskning pekar också på att BID-programmens förutsättningar och funktion skiljer sig mellan olika typer av områden och att mindre BIDs i ekonomiskt svagare områden ofta har begränsade resurser och främst inriktas på underhåll och stöd till befintlig verksamhet, medan större BIDs har bättre resurser och ett bredare fokus på investeringar och kommersiell utveckling (Gross, 2005).

Bristande resurser kan vara särskilt betydelsefullt i de områden vi studerar: De präglas av omfattande och komplex brottslighet som beror på mer än den lokala fysiska miljön. Frivilliga BID-program må kunna minska småbrott, stärka den informella sociala kontrollen och den upplevda tryggheten, men har sannolikt mer begränsade möjligheter att

påverka grovt våld och brottslighet kopplad till narkotikamarknader och kriminella nätverk. Som vår litteraturstudie visar lär sådana problem kräva mer omfattande och långvariga insatser från bland andra polis, socialtjänst och skola.

Mot den bakgrunden kan insatser som visat sig tillräckliga i områden med mindre omfattande problem vara otillräckliga i de mest utsatta områdena. Liknande slutsatser har dragits i tidigare forskning, som betonar att BIDs i centrala och ekonomiskt starkare områden verkar under andra förutsättningar än BIDs i ekonomiskt svagare områden och att erfarenheter från stora BIDs i stadskärnor därför inte utan vidare kan överföras till områden med en svagare ekonomisk och resursmässig bas (Gross, 2005; Ellen m.fl., 2007). Som vi konstaterat beror de förväntade effekterna av platssamverkan både på programmens konkreta innehåll och det lokala sammanhanget.

Strukturella och metodologiska faktorer kan också bidra till att förklara resultaten. En sådan faktor är att olika utfall reagerar olika snabbt på insatserna. Upplevd trygghet kan förändras relativt snabbt, medan det kan dröja innan kunder återvänder, nya företag etableras eller investeringar genomförs. BID-programmen införs inte heller i ett vakuum. Även i kontrollområdena genomförs olika trygghets-, brottsförebyggande och områdesutvecklande insatser. De effekter vi skattar

ska därför tolkas som den tillkommande effekten av BID-programmen jämfört med den utveckling och de insatser som sker även utan BID. Om sådana insatser förbättrar utvecklingen också i kontrollområdena blir skillnaden mellan områden med och utan BID mindre, vilket kan bidra till att förklara varför vi identifierar så få statistiskt säkerställda effekter identifieras.

Resultaten har viktiga implikationer för utformningen av framtida program. Den nya lagen om avgift för områdes-samverkan (2026:955) kan skapa de förutsättningar som krävs för mer långsiktig finansiering och därmed stärka programmens resurser och kontinuitet. Samtidigt är det tydligt att mer resurser inte är tillräckligt i sig. För beslutsfattare är den centrala lärdomen att plats-samverkan behöver utformas utifrån de lokala problemen och de mål som ska uppnås, med tydliga kopplingar mellan problem, resurser, aktörer, åtgärder och förväntade resultat. Att stärka företagandet kräver exempelvis konkreta insatser för näringsverksamhet och kommersiell utveckling, medan omfattande och komplex brottslighet kan kräva större resurser, längre åtaganden och insatser från fler samhällsaktörer än vad dagens platssamverkan medger. Områdessamverkan bör därför inte betraktas som en standardiserad modell, utan som ett verktyg vars utformning och ambitionsnivå behöver anpassas till den lokala kontexten.

Referenser

- Arkhangelsky, D., Athey, S., Hirshberg, D. A., Imbens, G. W., & Wager, S. (2021). Synthetic difference-in-differences. *American Economic Review*, 111(12), 4088–4118.
- Bennett, T., Holloway, K., & Farrington, D. P. (2008). Effectiveness of neighbourhood watch in reducing crime. *Campbell Systematic Reviews*, 4(1), 1–46.
- Bergquist, J. (2026). *Svenska trender 1986–2025*. SOM-institutet, Göteborgs universitet. <https://www.gu.se/sites/default/files/2026-03/Svenska%20trender%201986-2025.pdf>
- Boverket. (2021). *Förutsättningar för stärkt platssamverkan* (Rapport 2021:30). <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publikationer/2021/starkt-platssamverkan/>
- Braga, A. A., Papachristos, A. V., & Hureau, D. M. (2014). The effects of hot spots policing on crime: An updated systematic review and meta-analysis. *Justice Quarterly*, 31(4), 633–663.
- Braga, A. A., Turchan, B. S., Papachristos, A. V., & Hureau, D. M. (2019). Hot spots policing of small geographic areas effects on crime. *Campbell Systematic Reviews*, 15(3), e1046.
- Brooks, L., & Strange, W. C. (2011). The micro-empirics of collective action: The case of business improvement districts. *Journal of Public Economics*, 95(11–12), 1358–1372.
- Brottsförebyggande rådet. (2026, 3 augusti). *Ny lag införs för att stärka områdessamverkan*. <https://bra.se/nyheter/arkiv/2026-08-03-ny-lag-infors-for-att-starka-omradessamverkan>
- Brown, S. (1993). Retail location theory: Evolution and evaluation. *International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 3(2), 185–229.
- Butler, N., Quigg, Z., Wilson, C., McCoy, E., & Bates, R. (2024). The Mentors in Violence Prevention programme: Impact on students' knowledge and attitudes related to violence, prejudice, and abuse, and willingness to intervene as a bystander in secondary schools in England. *BMC Public Health*, 24(1), Artikel 729.
- Cissner, A. B. (2009). *Evaluating the Mentors in Violence Prevention program: Preventing gender violence on a college campus*. Center for Court Innovation. <https://www.mvpnational.org/wp-content/uploads/2011/12/DOE-MVP-Eval-Report-2008.pdf>
- Clutter, J. E., Henderson, S., & Haberman, C. P. (2019). The impact of business improvement district proximity on street block robbery counts. *Crime and Delinquency* 65(8), 1050–1075.
- Daunfeldt, S.-O., Mihaescu, O., & Rudholm, N. (2024). Effects of business improvement districts on firm performance, property values and urban safety: An empirical study of five small to medium-sized Swedish towns. *Regional Studies*, 58(3), 552–564.

Di Rocco, J., Kronkvist, K., Vasiljevic, Z., & Ivert, A.-K. (2025). Changes in disorder and fear of crime in a disadvantaged neighbourhood following the implementation of a BID organisation. *Safer Communities*, 24(3), 187–201.

Ekici, N., Akdogan, H., Kelly, R., & Gultekin, S. (2022). A meta-analysis of the impact of community policing on crime reduction. *Journal of Community Safety and Well-Being*, 7(3), 111–121.

Ellen, I. G., Schwartz, A. E., & Voicu, I. (2007). The impact of business improvement districts on property values: Evidence from New York City. *Brookings-Wharton Papers on Urban Affairs*, 2007(1), 1–31.

Fastighetsägarna. (2024). *BIDs i Stockholmsregionen*.
https://www.fastighetsagarna.se/globalassets/rapporter/stockholms-rapporter/fastighetsagarnastockholm_bid_kartlaggning_2024.pdf

Gross, J. S. (2005). Business improvement districts in New York City's low-income and high-income neighborhoods. *Economic Development Quarterly*, 19(2), 174–189.

Hemphill, L., Berry, J., & McGreal, S. (2014). A financial appraisal of business improvement districts in the UK. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 32(4), 680–696.

Hinkle, J. C., Weisburd, D., Telep, C. W., & Petersen, K. (2020). Problem-oriented policing for reducing crime and disorder: An updated systematic review and meta-analysis. *Campbell Systematic Reviews*, 16(2), Artikel e1089.

Hirao, M. (2021). External diseconomies of business improvement districts: Negative impact on residential property values—Evidence from the City of Westminster. *International Journal of Public Administration* 44(8), 648–664.

Hogg, S., Medway, D., & Warnaby, G. (2003). Business improvement districts: An opportunity for SME retailing. *International Journal of Retail and Distribution Management*, 31(9), 466–469.

Jansen, E. A. (2017). *The impact of business improvement districts on property values: Evidence from Liverpool* [Masteruppsats, University of Liverpool].
<https://theses.uibn.ru.nl/server/api/core/bitstreams/0037cc6e-d2e2-4d44-8224-c5ed889dd958/content>

Katz, J., Heisterkamp, H. A., & Fleming, W. M. (2011). The social justice roots of the Mentors in Violence Prevention model and its application in a high school setting. *Violence Against Women*, 17(6), 684–702.

Keenan, C., Mallion, J. S., Hanratty, J., Hedges, S., Strange, L., Geraghty, T., Watson, R., Murphy, L., Allen, K., Lyons, F., Coady, C., & Towers, J. (2025). *Problem-oriented policing: Toolkit technical report*. Youth Endowment Fund.
<https://youthendowmentfund.org.uk/toolkit/problem-oriented-policing/>

- Khruakham, S., & Lee, J. (2014). Terrorism and other determinants of fear of crime in the Philippines. *International Journal of Police Science & Management*, 16(1), 1–15.
- Kronkvist, K., & Ivert, A.-K. (2020). A winning BID? The effects of a BID-inspired property owner collaboration on neighbourhood crime rates in Malmö, Sweden. *Crime Prevention and Community Safety*, 22(2), 134–152.
- MacDonald, J., Golinelli, D., Stokes, R. J., & Bluthenthal, R. (2010). The effect of business improvement districts on the incidence of violent crimes. *Injury Prevention*, 16(5), 327–332.
- Meltzer, R. (2011). “Clean and safe” for all? The interaction between business improvement districts and local government in the provision of public goods. *National Tax Journal*, 64(3), 863–890.
- Miller, M. V. (2013). *Valuing local collective goods: the case of business improvement districts* [Conference paper]. The Agricultural and Applied Economics Association’s 2013 AAEA & CAES Joint Annual Meeting.
- Moir, E., Cairns, N., Prenzler, T., & Rayment-McHugh, S. (2024). A review of the impacts of business improvement districts on crime and disorder. *Crime Prevention and Community Safety*, 26(3), 245–265.
- Morçöl, G., & Wolf, J. F. (2010). Understanding Business Improvement Districts: A new governance framework. *Public Administration Review* 70(6), 906–913.
- Ostrom, E., Lam, W. F., & Lee, M. (1994). The performance of self-governing irrigation systems in Nepal. *Human Systems Management*, 13(3), 197–207.
- Polismyndigheten. (2023). *Lägesbild över utsatta områden: Regeringsuppdrag 2023*. https://polisen.se/29cdbf961c60b204ff59ec1667156b57/siteassets/dokument/organiserad_brottslighet/utsatta-omraden/lagesbild-over-utsatta-omraden-2023.pdf
- Polismyndigheten. (2025). *Lägesbild över utsatta områden: Regeringsuppdrag 2025*. https://polisen.se/ce52d3d6cb949b9725f5f5be25439d450/siteassets/dokument/organiserad_brottslighet/utsatta-omraden/lagesbild-over-utsatta-omraden-2025.pdf
- Porreca, Z. (2022). Synthetic difference-in-differences estimation with staggered treatment timing. *Economics Letters*, 220, 110874.
- Sutton, S. (2014). Are BIDs good for business? The impact of BIDs on neighborhood retailers in New York City. *Journal of Planning Education and Research*, 34(3), 309–324.
- Teller, C., & Reutterer, T. (2008). The evolving concept of retail attractiveness: What makes retail agglomerations attractive when customers shop at them? *Journal of Retailing and Consumer Services*, 15(3), 127–143.
- Turchan, B., & Braga, A. A. (2024). The effects of hot spots policing on violence: A systematic review and meta-analysis. *Aggression and Violent Behavior*, 79, 102011.

Ward, K. (2006). "Policies in motion", urban management and state restructuring: The trans-local expansion of business improvement districts. *International Journal of Urban and Regional Research*, 30(1), 54–75.

Welsh, B. C., Farrington, D. P., & Gowar, B. R. (2015). Benefit-cost analysis of crime prevention programs. *Crime and Justice*, 44(1), 447–516.

Appendix: Enkätfrågor och svarsalternativ

Fråga	Mått	Skala
Är området en bättre plats för butiker och andra företag i dag än för 5/4/3 år sedan?	Likert	1–5 (mycket sämre → mycket bättre)
Hur trygg känner du dig i området?	Likert	1–5 (mycket otrygg → mycket trygg)
Känner du dig tryggare i detta område i dag än för 5/4/3 år sedan?	Likert	1–5 (mycket mindre trygg → mycket tryggare)
Vilka typer av brott utsattes din butik för i detta område år 2020/2021/2022?		
A. Våldsbrott	Binär	1 = ja, 0 = nej
B. Stöld	Binär	1 / 0
C. Skadegörelse	Binär	1 / 0
D. Narkotikarelaterade brott	Binär	1 / 0
E. Hot	Binär	1 / 0
F. Inbrott	Binär	1 / 0
G. Rån	Binär	1 / 0
H. Övriga brott	Öppen fråga	
I. Inga brott	Binär	1 / 0
Vilka typer av brott har din butik utsatts för i detta område de senaste 12 månaderna?		
A. Våldsbrott	Binär	1 = ja, 0 = nej
B. Stöld	Binär	1 / 0
C. Skadegörelse	Binär	1 / 0
D. Narkotikarelaterade brott	Binär	1 / 0
E. Hot	Binär	1 / 0
F. Inbrott	Binär	1 / 0
G. Rån	Binär	1 / 0

H. Övriga brott	Öppen fråga	
I. Inga brott	Binär	1 / 0
Hur lätt var det att få hjälp (t.ex. vid personskada/otrygghet/brott) när det behövdes för 5/4/3 år sedan?	Likert	1–5 (mycket svårt → mycket lätt)
Hur lätt är det att få hjälp (t.ex. vid personskada/otrygghet/brott) i dag?	Likert	1–5 (mycket svårt → mycket lätt)
Hur påverkades du, din butik och/eller kunderna av brott i detta område för 5/4/3 år sedan?	Öppen fråga	
Hur påverkades du, din butik och/eller kunderna av brott i detta område i dag?	Öppen fråga	
Har ni vidtagit några åtgärder för att hantera eller förebygga brott i butiken/området? I så fall, vilka?	Öppen fråga	
Känner du till programmet (Business Improvement District, BID X) som genomförs i ditt område sedan 2020/2021/2022?	Binär	1 = ja, 0 = nej
Om JA: Har du några tankar om BID:en som genomförs i ditt område?	Öppen fråga	

Not: Enkäten inleddes med bakgrundsfrågor om vilken roll den som svarar på enkäten har, vilken typ av verksamhet som bedrivs, i vilket område verksamheten bedrivs samt vilket år verksamheten öppnades.

**HAKON SWENSON
STIFTELSEN**

Hakon Swenson Stiftelsen • Kolonnvägen 20, 169 03 Solna • hakonswensonstiftelsen.se